

معاونت آموزشی دانشگاه تهران

www.ketab.ir

آیین‌نامه‌های هیأت علمی دانشگاه تهران

معاونت آموزشی

سرشناسه	مرادی، فاطمه، ۱۳۵۳-
عنوان و نام پدیدآور	آیین‌نامه‌های هیأت علمی دانشگاه تهران/ گردآوری و آماده‌سازی برای چاپ فاطمه مرادی؛ به سفارش معاونت آموزشی دانشگاه تهران، اداره کل برنامه‌ریزی و نظارت آموزشی.
مشخصات نشر	تهران: دانشگاه تهران، مؤسسه انتشارات، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	۳۷۰ص: جدول.
شابک	۹۷۸-۹۶۴-۰۳-۰۲۴۷-۷
وضعیت فهرست‌نویسی	فیا
موضوع	دانشگاه‌ها و مدارس عالی-- ایران-- هیأت علمی-- شرایط استخدامی
موضوع	Universities and Colleges- - Iran- - Faculty- - Selection and Appointment
موضوع	دانشگاه‌ها و مدارس عالی-- هیأت علمی-- وضع حقوقی و قوانین-- ایران
موضوع	University and Colleges- - Faculty- - Legal Status, Laws, etc- - Iran
شناسه افزوده	دانشگاه تهران، مؤسسه انتشارات، University of Tehran. Press
شناسه افزوده	دانشگاه تهران، اداره کل برنامه‌ریزی و نظارت آموزشی
رده‌بندی کنگره	LB۲۳۳۱/۷۴ ۱۴۰۰
رده‌بندی دیویی	۳۷۸/۱۲۵۰۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	۸۴۳۴۸۸۴

این کتاب مشمول قانون حمایت از حقوق مؤلفان و ناشران است. تکثیر کتاب به هر روش اعم از فتوکپی، ریسوگرافی، تهیه فایل‌های pdf، لوح فشرده، بازنویسی در وبسایت‌ها، مجله‌ها و کتاب، بدون اجازه کتبی ناشر مجاز نیست و موجب پیگرد قانونی می‌شود و تمامی حقوق برای ناشر محفوظ است.

عنوان: آیین‌نامه‌های هیأت علمی دانشگاه تهران
 گردآوری و آماده‌سازی برای چاپ: فاطمه مرادی
 صفحه‌آرایی: الناز تمیمی
 طرح روی جلد: لیلی اسکندرپور
 نوبت چاپ: اول
 تاریخ انتشار: بهار ۱۴۰۰
 شمارگان: ۳۰۰ نسخه
 ناشر: مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران به سفارش معاونت آموزشی دانشگاه تهران، اداره کل برنامه‌ریزی و نظارت آموزشی
 چاپ و صحافی: مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران

«مسئولیت صحت مطالب کتاب با معاونت آموزشی دانشگاه تهران است»

تهران- میدان انقلاب- خیابان انقلاب- خیابان ۱۶ آذر- نبش تقاطع نصر شرقی- پلاک ۵۸-

معاونت آموزشی دانشگاه تهران

پست الکترونیک: acaf@ut.ac.ir - تارنما: academics.ut.ac.ir

فهرست

❖ آیین نامه استخدامی اعضای هیأت علمی سال ۱۳۹۸.....	۱
۱. فصل اول: مقدمات.....	۳
۲. فصل دوم: استخدام، ادامه‌ی همکاری و تبدیل وضعیت.....	۱۳
۳. فصل سوم: تکالیف عمومی و حقوق اعضاء.....	۲۵
۴. فصل چهارم: ارزیابی مستمر، ترفیع پایه و ارتقاء.....	۴۷
۵. فصل پنجم: مأموریت و انتقال.....	۴۹
۶. فصل ششم: مرخصی‌ها، بیمه و امور رفاهی.....	۶۱
۷. فصل هفتم: پایان خدمت.....	۶۹
۸. فصل هشتم: سایر مقررات.....	۷۵
۹. پیوست ۱: دستورالعمل خدمت اعضاء به شیوه‌ی تمام وقت و غیر تمام وقت.....	۸۱
۱۰. پیوست ۲: دستورالعمل برقراری فوق العاده بدی آب و هوا برای اعضاء هیأت علمی شاغل در مراکز و واحدهای تابعه.....	۸۷
۱۱. پیوست ۳: دستورالعمل برقراری فوق العاده سختی شرایط محیط کار.....	۸۹
۱۲. پیوست ۴: دستورالعمل اجرایی فوق العاده‌ی جذب هیأت علمی دارای سوابق برجسته و درخشان.....	۹۹
۱۳. پیوست ۵: دستور العمل اجرایی قانون حمایت قضایی از اعضاء هیأت علمی.....	۱۰۵
۱۴. پیوست ۶: دستورالعمل اعطای ترفیع پایه‌ی اعضاء هیأت علمی.....	۱۰۹

۱۵. پیوست ۷: دستورالعمل پرداخت کمک‌های رفاهی ۱۲۹
۱۶. پیوست ۸: دستورالعمل نحوه‌ی انتخاب استاد ممتاز ۱۳۳
۱۷. پیوست ۹: دستورالعمل به‌کارگیری عضو وابسته در دانشگاه ۱۳۹

❖ آیین‌نامه افزایش توانمندی‌ها و شایستگی‌های حرفه‌ای اعضای

هیأت علمی و مدیران دانشگاه تهران ۱۴۵

۱. مقدمه ۱۴۵
۲. ماده ۱: تعاریف ۱۴۶
۳. ماده ۲: اهداف ۱۴۷
۴. ماده ۳: تشکیلات و وظایف ۱۴۸
۵. ماده ۴: عناوین و سرفصل دوره‌های آموزشی ۱۵۲
۶. ماده ۵: شیوه‌های برگزاری دوره‌های آموزشی ۱۵۲
۷. ماده ۶: ضوابط دوره‌های آموزشی ویژه اعضای هیأت علمی ۱۵۳
۸. ماده ۷: ضوابط دوره‌های آموزشی ویژه مدیران ۱۵۴
۹. ماده ۸: امتیاز شرکت در دوره‌های آموزشی ۱۵۵
۱۰. ماده ۹: مرجع صدور گواهی دوره‌ها ۱۵۶

❖ آیین‌نامه اعطای عضو هیأت علمی افتخاری دانشگاه تهران مصوبه

۱۳۹۵/۱۱/۲۳ هیأت رئیسه دانشگاه تهران ۱۵۷

۱. مقدمه ۱۵۷
۲. ماده ۱: شرایط احراز ۱۵۷
۳. ماده ۲: نحوه‌ی پیشنهاد اعطای عضویت هیأت علمی افتخاری ۱۵۷

۴. ماده ۳: ترکیب اعضای کمیته ۱۵۸
۵. ماده ۴: فرآیند تأیید صلاحیت فرد واجد شرایط ۱۵۸
۶. ماده ۵: مدت اعتبار عنوان عضو هیأت علمی افتخاری و نحوه تمدید آن ۱۵۸
۷. ماده ۶: تسهیلات اعطایی به اعضای هیأت علمی افتخاری ۱۵۸

- ❖ آیین نامه فرصت مطالعاتی دانشگاه تهران ۱۵۹
۱. مقدمه ۱۵۹

- ❖ آیین نامه فرصت مطالعاتی نوع اول (اعزام اعضای هیأت علمی رسمی دانشگاه تهران به فرصت مطالعاتی) ۱۶۱
۱. ماده ۱: تعاریف ۱۶۱
۲. ماده ۲: اهداف ۱۶۱
۳. ماده ۳: شرایط اعضای هیأت علمی برای استفاده از فرصت مطالعاتی ۱۶۲
۴. ماده ۴: طول دوره فرصت مطالعاتی ۱۶۳
۵. ماده ۵: شیوه ارسال درخواست از سوی متقاضیان تا صدور حکم اعزام برای فرصت مطالعاتی ۱۶۴
۶. ماده ۶: تسهیلات دانشگاه برای استفاده از فرصت مطالعاتی ۱۶۶
۷. ماده ۷: تعهدات استفاده کنندگان از تسهیلات فرصت مطالعاتی ... ۱۶۷

- ❖ فرصت مطالعاتی نوع دوم (اعزام اعضای هیأت علمی دانشگاه تهران به مأموریت های پژوهشی خارج از کشور) ۱۷۱

۱. ماده ۱: تعریف ۱۷۱
۲. ماده ۲: شرایط استفاده از مأموریت پژوهشی ۱۷۱
۳. ماده ۳: طول مدت مأموریت پژوهشی ۱۷۲
۴. ماده ۴: شیوه‌ی ارسال درخواست از سوی متقاضیان تا صدور حکم اعزام برای مأموریت پژوهشی ۱۷۴
۵. ماده ۵: تسهیلات دانشگاه برای مأموریت پژوهشی ۱۷۵
۶. ماده ۶: تعهدات استفاده‌کنندگان از تسهیلات مأموریت پژوهشی ... ۱۷۷

❖ آیین‌نامه شرکت دانشگاهیان دانشگاه تهران در فرصت مطالعاتی

- نوع سوم (شرکت در همایش‌های بین‌المللی) ۱۸۳
۱. مقدمه ۱۸۳
  ۲. تعاریف ۱۸۳
  ۳. ماده ۱: شرایط و ضوابط ۱۸۳
  ۴. ماده ۲: چگونگی صدور احکام ۱۸۵
  ۵. ماده ۳: تسهیلات حمایتی برای شرکت اعضای هیأت علمی در همایش‌های بین‌المللی ۱۸۵
  ۶. ماده ۴: تسهیلات حمایتی برای شرکت دانشجویان در همایش‌های بین‌المللی ۱۸۷

❖ شیوه‌نامه به‌کارگیری عضو هیأت علمی پاره‌وقت دانشگاه تهران ۱۹۱

۱. ماده ۱: گروه‌های هدف ۱۹۱
۲. ماده ۲: فرایند استخدام عضو هیأت علمی پاره‌وقت ۱۹۱

بسمه تعالی

پیشگفتار

قانون ۲۱ ماده‌ای تأسیس دانشگاه تهران مصوب ۱۳۱۳/۰۳/۰۸ مجلس شورای ملی ایران، با قدمتی ۸۶ ساله، اهمیت و ضرورت امر سیاست‌گذاری و تبیین خط مشی در اداره‌ی امور دانشگاهیان را به نیکی نمایان می‌کند. تاریخچه‌ی این دانشگاه به عنوان اولین دانشگاه ایران بخش مهمی از سند تاریخی آموزش عالی کشور را تشکیل می‌دهد تا جایی که تصویب قانون تشکیل در سال ۱۳۱۳ و اختیارات هیأت امنای دانشگاه تهران در سال ۱۳۶۶ شمسی، با هدف استقلال بخشی و آزادی عمل دانشگاه‌ها، زمینه‌ساز روندی مهم و تاریخی برای جامعه‌ی دانشگاهیان، یعنی تشکیل وزارت علوم و آموزش عالی در بهمن ماه همان سال گردید.

در قانون ۲۱ ماده‌ای تأسیس دانشگاه، ضمن اشاره به سلسله مراتب مدیریتی دانشگاه برای نخستین بار به چگونگی استخدام اعضای هیأت علمی دانشگاه و مراتب علمی آنها اشاره شده است. در ماده دهم، طبقات معلمین شامل استاد و دانشیار و دبیر بیان شده و در ماده یازدهم فرایند استخدام اعضای هیأت علمی در نهایت سادگی ذکر شده است. در این قانون، اعضای هیأت علمی با پیشنهاد رئیس دانشگاه از طرف وزیر معارف منصوب می‌شدند. (مجموعه قوانین و مقررات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، ماده ۳، ص ۱۳۲) و بر اساس تبصره ۲ همین ماده به

ریاست دانشگاه اجازه داده شده است که علما و دانشمندان مملکتی و خارجی را بر حسب پیشنهاد شورای دانشگاه و تصویب وزیر معارف به عضویت افتخاری دانشگاه بپذیرد. (همان، ص ۱۳۳). این همه ساز و کاری است که عضویت در دانشگاه اعم از رسمی و افتخاری داشته است. قانون تأسیس دانشگاه، مقرراتی مربوط به ابتدای فعالیت دانشگاه بوده و جوابگوی نیازهای دوران خود بوده است. اما به مرور زمان و تغییر اقتضائات و گسترش حوزه کار دانشگاه نیاز به آیین‌نامه‌ها و مقرراتی که تسهیل گر امور دانشگاه باشد، ضرورت یافت. این روند منجر به تصویب آیین‌نامه استخدامی جامع‌تری در سی و سه سال قبل گردید.

از آن پس آیین‌نامه استخدامی دانشگاه دستخوش تغییرات زیادی بوده است. تغییراتی که حسب نیاز و مقتضیات ضروری می‌نمود. مصوبات هیأت امنای دانشگاه تهران در دوران قبل از انقلاب تغییراتی اندک و مصوبات ستاد انقلاب فرهنگی، شورای عالی انقلاب فرهنگی، هیأت سه نفری جانشین هیأت‌های امنای و هیأت‌های امنای مناطق دانشگاهی تغییراتی وسیع را در بسیاری از مواد اصلی آیین‌نامه بوجود آورد. مجموع این تغییرات و اضافات تا آنجا پیش رفت که حجم آنها به چند برابر حجم آیین‌نامه اصلی رسید.

احاطه بر این مجموعه مقررات شاید برای کارشناسانی که در مرکز تصمیم‌گیری‌ها قرار دارند چندان دشوار نباشد، اما جستجوی متن نهایی برای کسانی که در شمول این مقررات قرار می‌گیرند و یا مایلند که به

نحوی از انحاء نسبت به کم و کیف آن مطلع باشند، به راحتی امکان پذیر نیست.

ناگفته نباید گذاشت که کوشش‌هایی در جهت تنظیم و تهیه مجموعه قوانین و مقررات اعضای هیأت علمی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی به عمل آمده است، با این حال هیچ کدام از مقررات موجود دستیابی به آخرین مصوبات مربوط به هیأت علمی را، جز با گذر از تغییرات تاریخی و حذف منسوخ‌ها و جستجوی ناسخ‌ها امکان پذیر نساخته است.

در چنین شرایطی اطلاع از کم و کیف مقررات استخدامی هیأت علمی که قاعدتاً بایاه به سادگی فراهم باشد از حوصله اعضای هیأت علمی ذی‌نفع خارج خواهد شد و اطلاع، اعلام نظر و تعبیر و تفسیر مقررات را به محدود کارشناسانی محدود خواهد ساخت که به صورت حرفه‌ای در جریان تصمیم‌سازی‌ها و تصمیم‌گیری‌های مربوط قرار دارند. صرف‌نظر از دشواری دستیابی به مقررات استخدامی از ناحیه ذی‌نفعان، زیان عمده معطوف به مقررات است که تحت تأثیر مهجور ماندن و دور از دسترس قرار گرفتن بازخوردهای اندکی را تجربه می‌کند و به این لحاظ از جریانی پویا به وضعیتی ایستا مبدل می‌شود.

مجموعه مقررات استخدامی باید از چنان شفافیت و وضوحی برخوردار باشد که همه اعضای هیأت علمی بتوانند پاسخ سؤالات خود را در حوزه مقررات استخدامی بیابند، بی آنکه نیازمند مراجعه به مرجع خاصی باشند.